

Försvarsdepartementet

Enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Lars Ekberg

Telefon 070-6991843

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2009-10-08
Dnr:	001-2107/2009
Till:	RI

Reformen skydd mot olyckor – en uppföljning med förslag till utveckling, (Ds 2009:47).

Remissinstanser:

1. Rikspolisstyrelsen
2. Migrationsverket
3. Försvarsmakten
4. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
5. Kustbevakningen
6. Statens haverikommission
7. Socialstyrelsen
8. Statskontoret
9. Länsstyrelsen i Stockholms län
10. Länsstyrelsen i Uppsala län
11. Länsstyrelsen i Jönköpings län
12. Länsstyrelsen i Skåne län
13. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
14. Länsstyrelsen i Jämtlands län
15. Länsstyrelsen i Värmlands län
16. Länsstyrelsen i Örebro län
17. Länsstyrelsen i Norrbottens län
18. Karlstads universitet
19. Kemikalieinspektionen
20. Strålsäkerhetsmyndigheten
21. Boverket
22. Post och telestyrelsen
23. Banverket
24. Vägverket
25. Sjöfartsverket
26. Luftfartsverket

27. Transportstyrelsen
28. Konkurrensverket
29. Tillväxtverket
30. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
31. Affärsverket svenska kraftnät
32. Elsäkerhetsverket
33. SOS Alarm AB
34. Konsumentverket
35. Arbetsmiljöverket
36. Haninge kommun
37. Stockholms stad
38. Österåkers kommun
39. Finspångs kommun
40. Åtvidabergs kommun
41. Mörbylånga kommun
42. Nybro kommun
43. Gotlands kommun
44. Malmö stad
45. Kungälv kommun
46. Ale kommun
47. Alingsås kommun
48. Göteborgs stad
49. Lidköpings kommun
50. Orust kommun
51. Arvika kommun
52. Hagfors kommun
53. Sunne kommun
54. Karlskoga kommun
55. Laxå kommun
56. Västerås kommun
57. Vansbro kommun
58. Ovanåkers kommun
59. Sandvikens kommun
60. Sundsvalls kommun
61. Ånge kommun
62. Östersunds kommun
63. Robertsfors kommun
64. Arjeplogs kommun
65. Kiruna kommun
66. Stockholms läns landsting
67. Uppsala läns landsting
68. Blekinge läns landsting
69. Skåne läns landsting
70. Västra Götalands läns landsting
71. Värmlands läns landsting
72. Norrbottens läns landsting
73. Sveriges Kommuner och Landsting
74. Svenskt näringsliv

75. Svensk energi
76. Brandmännens riksförbund
77. Sveriges Ingenjörer
78. Funktionskontrollanterna i Sverige (FUNKIS)
79. Föreningen Sveriges Energirådgivare
80. Företagarnas Riksorganisation
81. Hyresgästernas Riksförbund
82. Plast- och kemiföretagen
83. Landsorganisationen i Sverige
84. Länsförsäkringar
85. NNR-Näringslivets Regelnämnd
86. Riksförbundet för Sveriges Ventilationsrengörare (RSVR)
87. SACO:s tjänstemannaförbund
88. Sjöräddningssällskapet
89. Statstjänstemannaförbundet
90. Svenska brandbefälets riksförbund
91. Brandskyddsföreningen Sverige
92. Svenska Gasföreningen
93. Svenska Kommunalarbetsareförbundet
94. Svenska Polisförbundet
95. Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO)
96. Sveriges Bostadsrättsföreningars centralorganisation
97. Sveriges Fastighetsägareförbund
98. Sveriges Försäkringsförbund
99. Sveriges kommunaltjänstemannaförbund
100. Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund
101. Tjänstemännens Centralorganisation
102. Villaägarnas Riksförbund

Chefen för Förvarsdepartementet, statsrådet Tolgfors, beslutade i mars 2009 att inom Förvarsdepartementet tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att genomföra en uppföljning av den reform av räddningstjänstlagstiftningen som lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har inneburit.

Arbetsgruppen har redovisat resultatet i rapporten *Reformen skydd mot olyckor – en uppföljning med förslag till utveckling (Ds 2009:47)*.

Remissvaren ska ha kommit in till Förvarsdepartementet senast den 15 december 2009. Svaren bör lämnas både på papper och per e-post (malin.carp@defence.ministry.se).

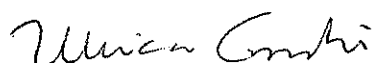
I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i rapporten (Fö2009/1961/SSK).

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att

redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens publikation om att svara på remisser. Publikationen kan beställas från Regeringskansliet, Information Rosenbad, 103 33 Stockholm eller hämtas från nätet: www.regeringen.se

Ulrica Gradin
Departementsråd

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm
Riksdagens utredningstjänst

Ds 2009:47

Reformen skydd mot olyckor

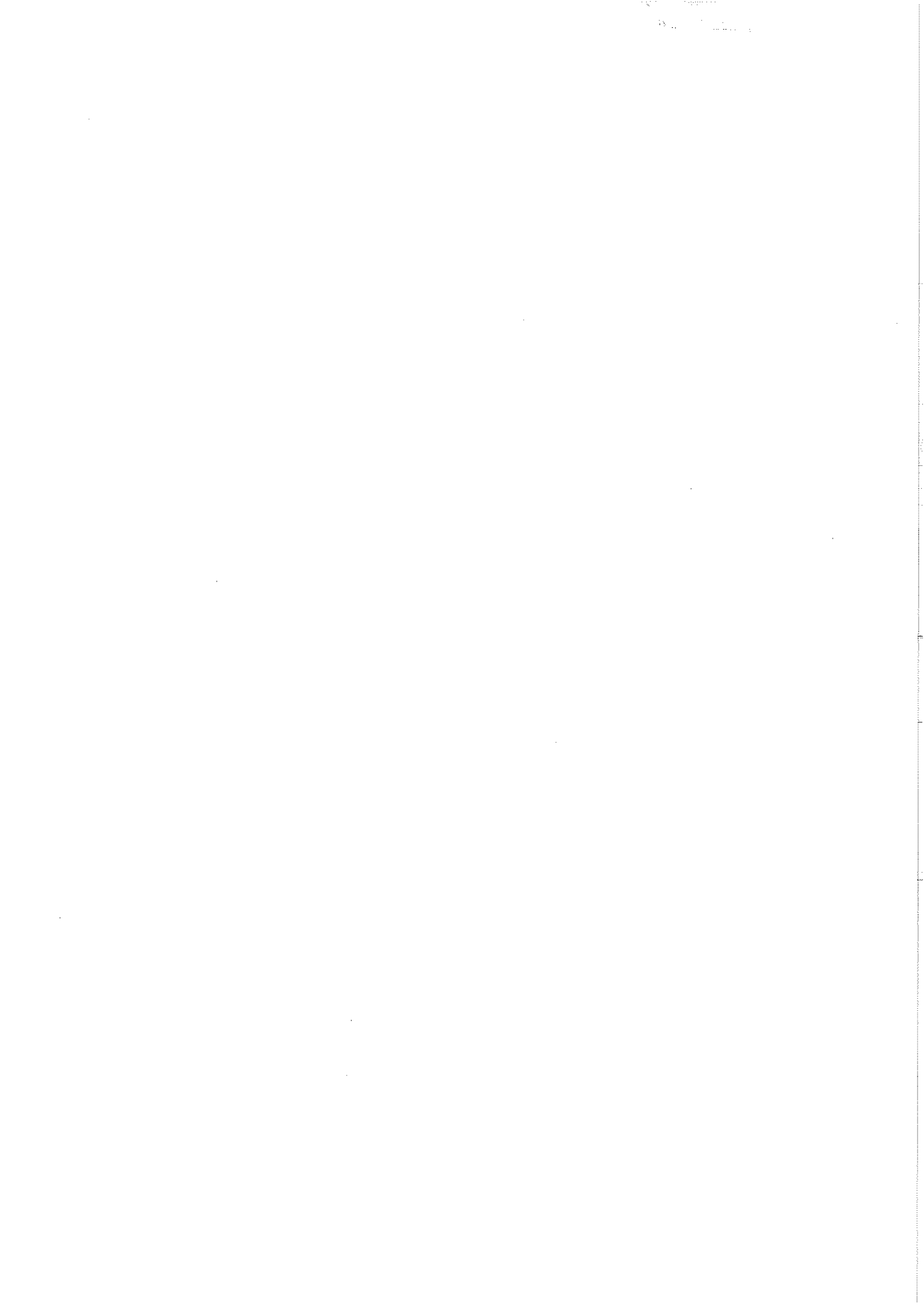
– en uppföljning med förslag till utveckling

Innehåll

Sammanfattning	7
1 Uppdraget	11
1.1 Uppdragets bakgrund och innehåll.....	11
1.2 Uppdragets genomförande.....	13
1.3 Rapportens disposition.....	14
2 Reformens historik, innehåll och intentioner	17
2.1 Tidigare räddningstjänstlagstiftning	17
2.2 Utredningar m.m. inför lagöversynen	18
2.3 Utgångspunkter för en lagöversyn	19
2.4 Räddningstjänstlagutredningens förslag.....	21
2.5 Lag om skydd mot olyckor – intentioner och förändringar i stort.....	30
3 Olycks- och skadeutvecklingen	35
3.1 Statistik och trender.....	35
3.2 Slutsatser.....	41

4	Säkerhetsarbetets utveckling före och efter reformen	43
4.1	Utvecklingen av det förebyggande arbetet.....	43
4.2	Utvecklingen av kommunernas beredskap för räddningsinsatser.....	45
4.3	Särskilt om rekrytering av deltidsanställd räddningspersonal	48
5	Områdesvis uppföljning av reformen	53
5.1	Förebyggande åtgärder mot brand – skriftlig redogörelse och tillsyn.....	53
5.2	Rengöring och brandskyddskontroll	79
5.3	Målstyrning och handlingsprogram	94
5.4	Utökat och samordnat arbete för skydd mot olyckor.....	127
5.5	Farlig verksamhet.....	141
5.6	Olycksundersökningar och erfarenhetsåterföring.....	158
5.7	Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet	170
5.8	Kompetens och utbildning	184
5.9	Den statliga räddningstjänstens olika grenar m.m.	194
6	Tilläggsuppdrag – enskildas behov av brandskyddskunskaper	209
6.1	Bakgrund.....	210
6.2	Statistik och erfarenheter från inträffade händelser.....	211
6.3	Ansvarsförhållanden	213

6.4	Exempel på stöd till enskilda i brandskyddsfrågor	216
6.5	Diskussion	223
6.6	Slutsatser.....	230
7	Sammanfattande slutsatser med förslag till åtgärder .	233
7.1	Inledning.....	233
7.2	Reformens intentioner – har de uppnåtts?	234
7.3	Utvecklingsbehov i stort	237
7.4	Sammanfattning av åtgärdsförslag	239
7.5	Konsekvensanalys av förslagen	244
	Bilaga 1: Beslut och riktlinjer	247
	Bilaga 2: Medverkande i arbetet.....	253
	Bilaga 3: Referenser	255

Sammanfattning

En arbetsgrupp inom Regeringskansliet fick den 21 april 2009 uppdraget att genomföra en uppföljning av den reform av räddningstjänstlagstiftningen som lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har inneburit. I uppdraget ingick att beskriva, analysera och värdera hur reformen, som har varit i kraft i drygt fem år, har förverkligats i första hand i kommunerna och i vilken grad intentionerna bakom reformen har uppnåtts. Även problem med genomförandet samt vilka stöd- och utvecklingsbehov som kan finnas för att förbättra och underlätta det fortsatta genomförandet skulle redovisas.

Den 30 juli beslutades om tillägg till arbetsgruppens direktiv som en följd av dödsbranden i Rinkeby. Arbetsgruppen skulle utöver grunduppdraget även beskriva, analysera och värdera hur arbetet med att stärka den enskildes förmåga avseende brandskydd i dag genomförs och kan stärkas, och därvid redovisa vilka eventuella problem med genomförandet samt vilka stöd- och utvecklingsbehov som kan finnas.

Arbetsgruppens samlade uppdrag enligt de två besluten skulle redovisas i form av en skriftlig rapport senast den 15 september 2009.

Arbetet har genomförts i form av genomgång av reformens förarbeten, framtagande av data och underlag som beskriver utvecklingen före och efter lagens tillkomst, genomgång och värdering av tidigare genomförda studier och rapporter, samt egna studier och analyser. Vidare har ett antal hearingar, enkäter, dialoger och intervjuer genomförts med ett stort antal aktörer inom arbetet med skydd mot olyckor. Myndigheten för sam-

hällsskydd och beredskap (MSB) har i arbetet bidragit med underlag och synpunkter.

Uppföljningen har fokuserats på de områden som innebar större förändringar i samband med införandet av lagen om skydd mot olyckor. Det gäller områdena brandskydd, införandet av nationella mål och handlingsprogram, utökad och samordnat arbete för skydd mot olyckor i kommunerna, beslut för anläggningar med farlig verksamhet, kommunernas arbete med olycksundersökningar och erfarenhetsåterföring, länsstyrelsernas tillsynsverksamhet samt kompetens och utbildning för kommunernas arbete med skydd mot olyckor. Vid genomförda hearingar har sotningsverksamheten (rengöring och brandskyddskontroll) varit en fråga som diskuterats flitigt av deltagarna. Arbetsgruppen har därför berört denna fråga i uppföljningen. Även frågorna om statlig räddningstjänst har berörts. Tilläggsuppdraget om hur den enskildes brandskydd kan stärkas har medfört att detta område behandlats särskilt.

Analysen av olycks- och skadeutvecklingen under den senaste tioårsperioden visar i huvudsak på en neråtgående trend, bortsett från problemområdena äldres olyckor och skolbränder. Arbetsgruppen föreslår därför att regeringen tar initiativ till att nationella, tvärsektoriella handlingsplaner för dessa två problemområden tas fram.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att reformen har utvecklats i enlighet med intentionerna, men att utvecklingen i flera avseenden går långsamt.

Bedömningen är att lagstiftningen stöder och driver på arbetet, men att det återstår mycket arbete innan intentionerna i reformen fullt ut har uppnåtts. Utvecklingen är övervägande positiv, och det finns inga starka skäl för att nu föreslå förändringar i lagstiftning eller att slå samman olika lagstiftningar på säkerhetsområdet. Bland annat har det visat sig att den större förändringen på brandskyddsområdet med skriftliga redogörelser fungerar tillfredsställande och att utvecklingen går i rätt riktning. Likaså har utbildningssystemet för skydd mot olyckor i huvudsak kunnat tillgodose behoven av personal inom området,

både kvalitativt och kvantitativt. Arbetsgruppens slutsats är att reformens lagstiftning och utformning i övrigt är lämplig och accepterad av berörda parter. Tillämpningen behöver dock utvecklas, det gäller inte minst den kommunala styrningen av säkerhetsarbetet med mål, handlingsprogram, samverkan, genomförande, uppföljning och förbättring. I arbetet med handlingsprogrammen för den andra mandatperioden har i flera kommuner märkts en avmattning i intresse och engagemang för frågorna. Arbetet i tillämpningen behöver tillföras ny energi och stödåtgärder för att intentionerna i ett målstyrt och systematiskt förbättringsarbete ska uppnås.

Stödet till enskilda, för att de ska kunna ta sitt ansvar i säkerhetsarbetet enligt reformens intentioner, behöver utvecklas. Det gäller från central nivå till kommunal och lokal nivå avseende organisationer och verksamhetsutövare samt olika grupper ur allmänheten. Olika risker och riskgrupper behöver identifieras och kommunikationen anpassas till dessa. Inte minst kommunerna bör i sin planering utveckla och prioritera sina insatser på detta område. Det föreslås bl.a. att regeringen ger MSB i uppdrag att i bred samverkan ta fram en nationell strategi för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda i form av bl.a. förbättrad kommunikation med särskilda grupper, t.ex. i områden där det bor en hög andel utrikes födda. En sådan strategi berör många aktörer och kan kräva särskilda insatser från staten för att få genomslag.

Utifrån gjorda bedömningar av utvecklingsbehov föreslås en rad åtgärder för att intentionerna i lagstiftningen ska uppnås. Bedömningarna av hur intentionerna i reformen har uppnåtts, vilka utvecklingsbehov som finns samt, i övergripande form, förslag till åtgärder för att tillgodose dessa är sammanfattade i avsnitt 7.